

Reglugjörð

7

26. jan.

um

fasteignamat.

I. KAFLI.

Almenn ákvæði.

1. gr.

Allar jarðeignir, lóðir og hús á landinu skal meta til peningaverðs 10. hvert ár. Fyrsta matið skal fara fram árin 1916—1918 (1. nr. 22, 3. nóv. 1915, 1. gr. 1. mgr. Skammstöfuð hjer eftir fml.), og skal því lokið 15. júlí 1918 (fml. 13. gr.). Því næst ber að semja allsherjafasteignabók fyrir land alt, og löggildir stjórnarráðið hana. Hún öðlast gildi frá 1. apríl 1920 (16. gr. fml.). Um leið og fasteignabókin öðlast gildi, er úr lögum numin tilsk. 1. apríl 1861 um löggildingu nýrrar jarðabókar (fml. 18. gr.).

Fyrsta fasteignamat.

Fasteignabók in 1. apríl 1920.

2. gr.

Næsta fasteignamat skal að öllu fara fram árið 1930, og svo framvegis 10. hvert ár. Skal þá og hvert skifti, er reglulegt mat fasteigna fer fram, samin og gefin út allsherjafasteignabók fyrir land alt, og fellur þá úr gildi fasteignamatsbók sú, sem samin hefir verið og út gefin samkvæmt næsta reglulegu mati á undan, og endurvirðingar þær, er fram kunna að hafa farið, sbr. 3. gr.

Fasteignamat eftir 1920.

Fasteignabækur.

3. gr.

Milli þess, er regluleg fasteignamöt fara fram, skal endurvirðing fara fram (fml. 1. gr. 2. mgr.):

1. Eftir kröfu eiganda fasteignar. Eigandi getur krafist endurvirðingar, ef fasteign hans verður fyrir miklum skemdum af völdum náttúrunnar, svo sem af sandfoki, skriðum, vatnaágangi, jarðskjálftum, eldgosum o. s. frv. Ennfremur getur eigandi krafist endurvirðingar, ef verðmæti fasteignar hans rýrnar til muna á annan hátt, svo sem af því að atvinnuvegur, sem áður var rek-

Endurvirðingar.

7
26. jan.

inn í nánd við eða í sambandi við hana, legst niður, breyttar samgöngur valda verðlækkun hennar o. s. frv.

2. Eftir kröfu landsstjórnarinnar, ef fasteign hækkar í verði án tilkostnaðar eiganda, svo sem vegna breyttra samgangna, atvinnuvega, sem reknir verða í sambandi eða í nánd við fasteignina eða endurbóta á henni af hálfu notenda, en án tilkostnaðar eiganda o. s. frv.

4. gr.

Aðferð við end-
urvirðingar.

Sá, er endurvirðingar krefst, skal senda skriflega kröfu þar um til formanns undirfasteignamatsefnar í þeirri sýslu eða kaupstað, þar sem fasteignin liggur, og skal formaður kveðja nefndina saman sem fyrst að unt er. Skal eignin síðan metin eftir sömu reglum sem samskonar fasteignir alment, og matsgjörðin síðan eða matsgjörðirnar, ef fleiri eru, lagðar fram á hentugum stað í þeim hreppi eða kaupstað, þar sem eignirnar eru, enda sje það auglýst fyrirfram. Skulu matsgjörðir þessar liggja til sýnis mánaðartíma, og síðan sendar formanni yfirmatsnefnar. Skal hann kveðja saman yfirmatsnefnd og fer um yfirmatið sem yfirmat fasteigna alment.

Eigandi fasteignar eða landsstjórnin geta og fundið að þeim matsgjörðum, er hjer um ræðir, sem matsgjörðum alment.

5. gr.

Kostnaður.

Allan matskostnað skal greiða úr landssjóði. Þó skal sá, er krefst endurvirðingar (sbr. 3. og 4. gr.), greiða kostnað við virðinguna, nema verðið breytist við hana um $\frac{1}{10}$ hluta eða meira (fml. 17. gr.).

Endurvirð-
ingar.

II. KAFLI.

Matsnefndir, skipun þeirra o. fl.

6. gr.

Undirmats-
nefndir.

Í hverju sýslufjelagi og í hverjum kaupstað skal vera 3. manna undirmatsnefnd. Nefnir stjórnarráðið formann, en sýslunefnd eða bæjarstjórn 2 nefndarmenn. Á sama hátt er tilnefndur varaformaður og varamenn (fml. 10. gr. 1. mgr.). Varaformaður tekur sæti í nefndinni, ef formaður deyr eða forfallast. Varanefndarmenn taka á sama hátt sæti í nefndinni, ef aðalnefndarmenn deyja eða forfallast í þeirri röð, er formaður tiltekur (sbr. fml. 11. gr. 1. mgr.).

Varamenn.

7. gr.

Yfirmats-
nefndir utan
kaupstaða.

Í hverri sýslu (og er hjer átt við lögsagnarumdæmi, en eigi sýslufjölög) skulu vera 3 yfirfasteignamatsefndarmenn. Er sýslumaður formaður yfirmatsnefnar,

en hina nefnir stjórnarráðið. Á sama hátt skipar stjórnarráðið 2 varamenn, er taka skulu sæti í forföllum aðalmanna á sama hátt sem fyrir er mælt í 6. gr. (fml. 10. gr. 2. mgr., sbr. 11. gr. 1. mgr.).

Í kaupstöðum landsins skipar stjórnarráðið alla 3 yfirmatsmennina og 3 varamenn, er taka sæti í nefndinni í forföllum aðalmannanna, þannig, að varaformaður tekur sæti aðalformanns og varamenn sæti aðalmanna, samkvæmt fyrir-mælum 6. greinar (fml. 10. gr. 2. mgr. sbr. 11. gr. 1. mgr.).

8. gr.

Aldrei má sami maður sitja á sama tíma í fasteignamatsnefnd og yfirmatsnefnd (11. gr. 1. mgr.). Eigi má maður heldur taka þátt í mati eignar sjálfs síns nje ættingja sinna eða sjer tengdra í beina línu upp eða niður á við (for-eldrar, börn, barnabörn, stjúp- eða tengdforeldrar, stjúp- eða tengdabörn o. s. frv.).

9. gr.

Formenn yfirmatsnefnda í kaupstöðum eru skipaðir æflangt. Sama er um aðra yfirmatsmenn bæði í kaupstöðum og utan kaupstaða. Geta yfirmatsmenn því eigi að lögum skorast undan starfanum, nema heilsulasleiki banni eða þeir flytjist brott úr umdæminu (sbr. og síðustu setningu þessarar gr.). Sama er um varamenn.

Formenn og varaformenn undirmatsnefnda eru og skipaðir æflangt. Aðrir undirmatsmenn, aðalmenn og varamenn, eru skipaðir til 10 ára, þannig, að annar nefndarmanna fer frá 5. hvert ár, í fyrsta skifti árið 1921, eftir hlutkesti. Skal sýslunefnd eða bæjarstjórn hluta um, hvor frá skuli fara, og kjósa síðan í stað hans.

Endurskipa má þá nefndarmenn, sem úr ganga, en enginn er skyldur að taka við endurskipun, ef hann hefir verið í undirmatsnefnd 10 ár eða lengur. Svo getur og sextugur maður altaf skorast undan að taka á móti nefndarskipun (fml. 11. gr. 2. mgr.).

10. gr.

Aður en fasteignamatsmaður, sem skipaður hefir verið af sýslunefnd, bæjarstjórn eða stjórnarráði (þar á móti eigi sýslumenn), tekur til starfa í fyrsta skifti, skal hann undirrita svolátandi eiðstaf, sem formaður nefndar (yfir eða undirmatsnefndar) skal innrita í gjörðabók nefndarinnar:

»Jeg N. N. (eða ef fleiri skulu vinna eiðinn í einu: Vjer N. N. og N. N.), sem skipaður er fasteignamatsmaður í N. N. (sýslu eða kaupstað) sver það, að matsstórfin skal jeg rækja með alúð og samviskusemi svo sem jeg veit sannast og rjettast.

Svo hjálpi mjer guð og hans heilaga orð«.

7

11. gr.

26. jan.

Bókhald.

Sjerhver fasteignamatnsnefnd, bæði undir- og yfirmatsnefnd, skal hafa sína gjörðabók, löggilta af stjórnarráðinu. Skal formaður nefndar geyma bókina. Í bók þessa skal rita greinilega lýsingu á hverri fasteign, sem metin er, Yfirmatsnefnd getur þó látið sjer nægja, við hverja fasteign, að visa til lýsingar undirmatsnefndar, ef hún hefir ekkert við þá lýsingu að athuga. Ella lýsir hún eigninni eftir því, sem hún telur rjett vera. Að loknu mati skulu matsmenn allir, er einhvern þátt hafa í mati tekið, undirrita matsgjörðirnar.

Fasteignirnar skulu skráðar í gjörðabók í framhaldandi töluröð, jarðeignir eftir rjettri boðleið í hrepp, en húseignir og lóðir í kaupstöðum, kaupúnum og þorpum eftir götunúmerum, ef sett eru, og skal sömu röð fylgt í gjörðabók yfirmatsnefndar (sbr. fml. 8. gr.). Við hverja fasteign skal getið dýrleika hennar eftir því, sem matsmenn meta hana, en síðan skulu matsnefndir skrá á öðrum stað í bókina sjer og óslitið í sömu röð allar fasteignir ásamt dýrleika þeirra.

Að loknu undirmati sendir formaður undirmatsnefndar gjörðabók formanni yfirmatsnefndar í hlutaðeigandi sýslu eða kaupstað.

III. KAFLI.

Undirmat.

12. gr.

**Undirbún-
ingur.**

Til undirbúnings og fyrirgreiðslu við mat fasteigna skulu hreppstjórar í sveitum og bæjarfógetar í kaupstöðum, hver í sínum umdæmum, semja skýrslu um allar fasteignir í hreppnum eða kaupstaðnum. Skýrslur þessar skal rita á eyðublöð, er stjórnarráðið segir fyrir um og lætur prenta. Eyðublöðin eiga hreppstjórar og bæjarfógetar að fylla út eftir bestu vitund, og senda þau síðan formanni undirmatsnefndar fyrir marsmánaðarlok það ár, er mat skal fara fram, í fyrsta sinni fyrir lok marsmánaðar 1916. Skýrslur þessar skulu fylgja matsgjörðunum (fml. 3. gr. 1. mgr.).

**Spurningar
til eigenda og
umráðamanna.**

Ennfremur sendir stjórnarráðið eyðublöð með spurningar um það, er fasteignir snertir, og skulu bæjarfógetar og hreppstjórar sjá um, að eigendur eða umráðamenn svari þeim, og skulu þeir að því loknu senda þær formanni undirmatsnefndar. Fylgja eyðublöðin útfyllt síðan matsgjörðunum.

**Skýringar
hreppsnefnda
og bæjar-
stjórna.**

Auk þessa er hreppsnefndum og bæjarstjórnnum skylt að láta matsnefndum í tje allar þær skýringar, sem kostur er á, til leiðbeiningar við mat fasteigna, ef matsnefnd æskir slíkra skýringa (fml. 3. gr. 2. mgr.).

13. gr.

**Upplýsingar
eiganda fast-
eigna.**

Matsnefnd á að gefa eiganda eða umráðanda kost á að koma fram með þær skýringar, er hann óskar, að verði teknar til greina við matið á fasteign

hans. Einnig er eiganda eða umráðamanni skylt að veita matsmönnum allar þær upplýsingar um fasteignina, er honum er unt að veita og þeir telja sjer þörf á að fá (fml. 14. gr.).

Hvarvetna þess, er matsnefnd þykir sjer eigi fært að meta eign án þess að skoða hana, skal slík skoðun fara fram. Áður en mat byrjar í hreppi hverjum eða kaupstað, skal það auglýst með hæfilegum fyrirvara á þann hátt, sem vant er að birta auglýsingar á þeim stað, svo og hvar nefndin haldi fundi sína í hreppnum eða kaupstaðnum, svo að menn geti þangað komið og látið matsnefnd í tje nauðsynlegar upplýsingar. Þegar matsnefnd þykist þurfa að skoða fasteignir, skal hún gjöra notanda og eiganda eða umráðamanni, ef hann er annar og þess er kostur, viðvart með hæfilegum fyrirvara.

7
26. jan.
Skoðun fasteigna.
Auglýsing mats.

14. gr.

Hverri fasteign, sem metin er, skal lýst greinilega og skal ákveða svo skýrt, að eigi sje um að villast, hver hún er. Nafngreina skal og eiganda og notanda, og nefna stöðu þeirra og heimili, og ef þeir eru fleiri, þá hversu mikinn hluta eignarinnar þeir eigi eða noti (sbr. 8. gr. fml.). Lýsing þessa skal skrá í gjörðabók (sbr. 11. gr.), en þar að auki ber matsnefndum jafnframt að skrá matsgjörðirnar sjerstaklega og leggja samritin fram í hreppnum eða kaupstaðnum (sjá 21. gr.). Samrit þessi skulu á sínum tíma send formanni yfirmatsnefndar, og geymd í skjalasafni sýslunnar eða kaupstaðarins til afnota við næsta fasteignamat.

Lýsing fasteigna.

15. gr.

Hverja fasteign skal meta eins og hún mundi vera sanngjarnlega seld eftir kostum hennar og ókostum (sbr. 18. og 19. gr.). Til hliðsjónar við matið skal hafa tekjur þær, sem fást af fasteigninni, leigumála þann, sem er eða telja má hæfilegan, verð það, er fasteign kann að hafa verið seld fyrir síðustu árin fyrir matið, söluverð nágrannafasteigna á sama tíma og virðingar til lántöku, veðsetningar eða annars.

Samreglur um allar fasteignir.

Allar fasteignir skal virða til peninga í hundruðum króna, og skal matsverð hvernar fasteignar standa á heilu hundraði (fml. 2. gr.).

Virða til króna.

16. gr.

Fyrsta skifti, er jarðeignir eru metnar samkvæmt reglugjörð þessari, skulu tilgreind landamerki í matsgjörðinni (fml. 8. gr. niðurl.). Sje til þinglesin landamerkjaskrá samkvæmt landamerkjalögum nr. 5, 17. mars 1882, nægir þó að vísa til hennar. Öll eignagögn jarða, svo sem lögfestur, gömul landamerkjabrjef eða ítakaskrár, sem eigi eru vitanlega skráð í embættisbækur og kostur er á, ber að afhenda matsnefnd í frumriti eða staðfestu eftirriti. Skulu þau gögn fylgja matsgjörðunum (sbr. fml. 5. gr. 1. mgr.).

Sjerreglur um jarðir.
Landamerki.
Eignagögn.

26. jan.

17. gr.

Hvað meta skal. Hver sú jörð, er hefir sjerstök bæjarhús og afskift tún og engi, skal metin út af fyrir sig, hvort sem hún hefir áður talist lögbýli eða hjáleiga. Verði ágreiningur um þetta, eða vafasamt þyki, hvort jarðeign, sem skift er sundur milli fleiri eigenda (þ. e. skift í fleiri býli) skuli metin í einu lagi, sker sýslumaður úr þeim ágreiningi, að fengnum tillögum úttektarmanna hreppsins (fml. 4. gr. 1. mgr.).

Fleirbýli. Ef fleirbýli er á jörð, ber því að meta sjer hvert býli, ef það fullnægir **Hjáleigur.** áðurnefndum kröfum. Sama er um hjáleigur. Þurrabúðir skulu og metnar **Þurrabúðir.** sjerilagi, en afgangur þeirra skal talið til jarðarinnar.

Eyðijarðir. Eyðijarðir og eyðilönd, sem sjermetin hafa verið til dýrleika, skal meta sjerilagi, enda þótt bæjarhús sju niðurlögð, nema legið hafi að fullu og öllu undir aðra jörð síðustu 50 árin fyrir matið (fml. 4. gr. 2. mgr.).

Niðurlagðar hjáleigur. Þar sem hjáleigur hafa verið lagðar undir höfuðból og bæjarhús niðurlagð, ber að meta þær með höfuðbolinu.

Jarðir samanlagðar. Þar sem sjálfstæð býli hafa verið niðurlögð á síðustu 50 árum og lögð undir aðrar jarðir að einhverju leyti eða öllu, skal meta þau sjer, eins og þau væru sjerstök lögbýli.

Afrjettarlönd. Afrjettarlönd, sem eru eign einnar eða fleiri sveitar og einungis eru notuð til uppreksturs, skal eigi meta sjerstaklega, en taka ber til greina upprekstrsjettinn þegar jarðir eru metnar í þeirri sveit, sem upprekstrsjettinn eiga (fml. 7. gr. 1. mgr.).

Nú hefir sveitarfjelag aðrar nytjar afrjettar, t. d. skóg, veiði fugla eða fiska, reka, námur, fossafl o. s. frv., og ber þá að taka þær nytjar til greina, er meta skal jarðeignir í sveitinni eða þær jarðeignir, er sjerstaklega kunna að hafa nytjar þessar, t. d. vegna legu sinnar.

Nú á einstök jörð eða jarðir sjerstakt upprekstrarland, og skal þá taka það til greina við mat jarðarinnar.

Þrætulönd. Þrætulönd (þ: lönd, er tvær eða fleiri jarðir gjöra tilkall til og þrætan er eigi löglega útkljáð til fullnaðar með samningi eða dómi) skal meta sjerilagi (fml. 7. gr. 2. mgr.).

Innstæðukúgildi og annað lausafje, er jörð kann að fylgja, t. d. bát, skal eigi meta með henni (fml. 5. gr. 2. mgr.). En geta skal innstæðukúgilda í gjörðabók og annars slíks fylgifjár með jörðum.

Með hverri jarðeign skal meta sjerstaklega (þ. e. virði þeirra skal greint út af fyrir sig) hús þau, er á henni standa, hvort sem þau eru eign landeiganda eða annara, svo og mannvirki þau og umbætur, er gjörðar hafa verið á eigninni síðustu 10 árin (fml. 5. gr. 2. mgr.), t. d. túnasljettur, girðingar o. s. frv. En geta skal og lýsa og meta sjer, hvað landeigandi á eða aðrir.

18. gr.

Þá er meta skal jarðeign til peningaverðs samkv. lögum nr. 22, 3. nóv. 1915,

ber að taka til greina og skrá í gjörðabók alt það, er telja má að máli skifti um verðmæti eignarinnar. Hjer til telst einkum:

A. Mannvirki á jörðinni:

1. Mannvirki, sem jörð fylgja, svo sem hellar úthöggir, garðar (heygarðar, matjurta eða blómgarðar), girðingar, vörslu- eða áveituskurðir, vatns-, rafmagns- eða gasleiðsla, fjár- eða hestarjettir, brunnar eða önnur vatnsból, safnþrær o. s. frv., og skal öllu slíku lýst í stuttu máli.
2. Mannvirki, er notandi (ábúandi) á.
3. Mannvirki, er aðrir en eigandi og notandi eiga.

B. Jarðnytjar:

1. Tún og nátthagar, hvað af sjer gefi, hvernig sje (sljett, þýft, harðlent, sendið o. s. frv.), möguleika til útgræðslu o. s. frv.
2. Útengi, hvað af sjer gefi, hvernig sje (þýft, blautt, sljett, þurt), áveituengi, heyfall, hvort langt eða stutt á það o. s. frv.
3. Útbeit (fjalllendi, skóglendi, mýrlendi, erfitt að nota eða auðvelt, snjóþyngsli, selför, vetrar- eða sumarbeit, fjörubeit o. s. frv.).

C. Önnur jarðargæði, nytjar eða hlunnindi, svo sem:

1. Skógur, mótak, torf- og reiðingsrista, hellutak eða önnur byggingarefni (svo sem grjót, mól, sandur), meltekja.
2. Veði (silungs- lax- fugla), eggver (sjerstaklega æðarvarp).
3. Reki (hvala- víðar- fugla- fiska), söl, þari, þang o. s. frv.
4. Vergögn (útræði, uppsátur, lending o. s. frv.) og tekjur af þeim.
5. Þurrabúðir á landi jarðar, grunnleigurjettindi, er tekjur gefa af sjer o. s. frv.
6. Hvernig jörð liggja við samgöngum, vegir og aðrar samgöngubætur í nánd við jörð; ef jörð er í nánd við verslunarstað, eða iðnaður er á eða í nánd við jörð o. s. frv.
7. Upprekstrarland í landi jarðar er tekjur veiti henni (sbr. 17. gr. 8. mgr.).
8. Hverir eða laugar, fossar, námur, ölkeldur o. s. frv.
9. Ítök í annara lönd, er fylgja henni, svo sem slægjur, beit, skógarhögg, mótak, torfrista, reki, veði o. s. frv., eða kvaðir eða afgangsskyldur annara til hagsmuna jörðinni.

D. Sjerstakir ókostir, svo sem:

1. Ef jörð liggur undir skemdu af völdum náttúrunnar (sæ, vatni, sandi, uppblæstri, skriðum, eldgosum o. s. frv.).
2. Ítök annara í land hennar, kvaðir eða afgangsskyldur (t. d. prestsmata), er á henni hvila o. s. frv.
3. Hættur fyrir búfjenað í landi jarðar, ágangur búfjár annara manna, ágangur af fjenaði ferðamanna, afrjettarfé o. s. frv.

E. Þess skal getið, ef jörð er fastur embættisbústaður, t. d. prestssetur eða þingstaður, skólasetur o. s. frv. Svo skal og getið um framfleyzlu fjenaðar á jörðinni, hver sje, í hvernig hirðingu hún er, að því leyti sem því kynni að verða lýst ófullkomið í sambandi við framannefnd atriði.

7

26. jan.

19. gr.

Húseignir allar í kaupstöðum, kauptúnum og þorpum skal meta svo (sbr. 14. gr.), að húsin sjeu metin sjer (verð húsanna greint sjer í lagi), og lóð sú og mannvirki, svo sem girðingar, brunnar o. s. frv., er hverri húseign fylgir, sjerílagi (fml. 6. gr. 1. mgr.).

Skal húsum lýst í stuttu máli (steinhús, steinsteypuhús, timburhús, þak, stærð, aldur o. s. frv.), til hvers það sje notað (ibúðarhús, verslunarhús, kirkja, banki, leikhús o. s. frv.), kvaðir á húsi eða til hagsmuna húss o. s. frv.

Tilgreina skal stærð lóða, ef hægt er, til hvers þær sjeu notaðar og til hvers nothæfar, lega við götu, girðingar og önnur mannvirki á lóð, kvaðir o. s. frv.

20. gr.

Lóðir og lendum, sem engu húsi fylgja.

Sjerstaklega skal meta allar lóðir og lendum með tilheyrandi mannvirkjum, er engu húsi (eða jörð) fylgja, svo sem byggingarlóðir í kaupstöðum, sem enn er eigi bygt á, tún og erfðafestulönd í kaupstöðum o. s. frv. Skal geta stærðar, ef hægt er, til hvers lóð eða lenda sje notuð eða nothæf, legu hennar, kvaða o. s. frv.

Sama er um ítök og fasteignarjettindi, er eigi fylgja neinni jörð eða húseign (fml. 6. gr. 2. mgr.).

21. gr.

Matslok.

Undirmati skal jafnan lokið fyrir 15. júlí það ár, er reglulegt mat skal fara fram. Fyrsta undirmat fer þó fram árin 1916, 1917 og 1918 og skal vera lokið 15. júlí 1918 (sbr. 1. gr.).

Matsgjörðir úr hverjum hreppi skulu lagðar fram 1. ágúst á þingstað hreppsins eða kaupstaðarins (sbr. 14. gr. reglugjörðar þessarar), eða öðrum hentugum stað, er auglýstur sje fyrirfram, og liggja frammi út mánuðinn (fml. 13. gr.), og síðan skulu öll matsgögn þegar send formanni yfirmatsnefndar.

Matsgjörðir þær, er fara fram árin 1916 og 1917, skulu framlagðar samkvæmt áðursögðu þau sumur og síðan send formanni yfirmatsnefndar, svo að yfirmatsnefnd geti jafnóðum yfirfarið þær og úrskurðað kærur, er berast kunna (sbr. 24. gr.).

22. gr.

Nú greinir matsmenn á um fasteign eða dýrleika hennar, og skal þess getið í gjörðabók, þar sem fasteign er lýst, svo og í dýrleikaskrá fasteigna þeirra, er getur í 11. gr.

IV. KAFLI.

7

26. jan.

Yfirmat.

23. gr.

Yfirmatsnefnd skal taka til starfa svo fljótt sem unt er, eftir að hún hefir fengið matsgögnin frá undirmatsnefndum (sbr. 21. gr.). Hún á að endur skoða mat allra fasteigna í umdæmi sínu, og ef henni virðist eitthvað rangt eða óljóst, eða ef undirmatsmenn hafa eigi komið sjer saman (sbr. 22. gr.), getur hún heimtað nánari skýringar undirmatsnefndar, eiganda eða umráðamanns fasteignar, hreppsnefnda eða bæjarstjórna og jafnvel skoðað fasteignina, ef brýn þörf gjörist. Því næst skal hún lagfæra matið eftir því, sem henni þykir þurfa (fml. 15. gr. 1. mgr.).

**Lagfæringar
án kær.**

24. gr.

Nú er eigandi fasteignar eða umráðandi óánægður með mat á fasteign sinni, og skal hann þá bera upp kærú sína brjeflega fyrir formanni yfirmatsnefndar fyrir 31. ágúst, fyrsta skifti 31. ágúst 1916 um þær fasteignir, er metnar verða á því ári. Innan sama tíma er hverjum eiganda fasteignar heimilt að kæra yfir mati á öðrum fasteignum. Yfirmatsnefnd fellir úrskurð um kærúna að fengnu áliti undirmatsnefndar (fml. 14. gr.), og ef henni þykir þess þörf, að fengnum frekari upplýsingum (sbr. 23. gr.).

Kærur.

Úrskurði sína skal yfirmatsnefnd skrá í gjörðabók sína ásamt stuttri greinagjörð um forsendur þeirra.

Mat yfirmatsnefndar er óhagganlegt til næsta reglulegs fasteignamats, nema endurvirðing komi til samkv. 3. gr.

25. gr.

Innan októbermánaðarloka, í fyrsta skifti 1918, skal formaður yfirmatsnefndar afgreiða matsgjörðirnar til stjórnarráðsins (fml. 15. gr. 2. mgr.), ásamt öðrum matsgögnum (sbr. 11., 12., 14., 16., 23. og 24. gr.).

Stjórnarráð Íslands 26. jan. 1916.**Einar Arnórsson.**Indriði Einarsson.

7
26. jan.

Spurningar

um ýms atriði, er snerta hús og lóðir í kaupstöðum, kauptúnum og þorpum, og ætlast er til að eigendur eða umráðendur, eða notendur fyrir þeirra hönd, svari til afnota við fasteignamat 1916—1918.

1. Hús og meðfylgjandi lóð.

Húsið nr. (eða önnur næg skilgreining)

..... í hreppi.
..... kaupstað.

1. Hve stórt er húsið (lengd, breidd, hæð)?
Hve margar íbúðir eru í því? Hve mörg herbergi fylgja hverri íbúð?
2. Úr hverju er húsið bygt (trje, steini, steinsteypu)? Hvernig eru þak og veggir varðir (með járn, timbri o. s. frv.)? Hvenær er það bygt?
3. Er kjallari undir húsinu? Hversu stór? Er kjallarinn þurr eða rakur? Er íbúð í kjallara?
4. Er húsið hlýtt, kalt, þurt, rakt?
5. Eru baðtæki í húsinu?
6. Er vatnssalerni í því?
7. Hverskonar eru hitunar- og eldunar-tækin (miðstöðvarhitun, ofnar, eldavjel o. s. frv.)?
8. Er vatnsleiðsla í húsinu?
9. Hvernig er húsið lýst? Er rafmagns- eða gaslýsing í húsinu?
10. Hefir húsið verið virt? Í hverju skyni hefir það verið virt? Hversu há er virðingin? Hvenær fór hún fram?
11. Hvað fæst árlega í leigu eftir húsið? Hvaða ársleiga er hæfileg?
12. Hvert er síðasta söluverð hússins? Var það selt fyrir peninga eða í skiftum? Hvað var látið á móti, ef skifti voru?
13. Hversu stór er lóð sú, sem húsinu fylgir?
14. Til hvers er hún notuð eða nothæf? (Ef matjurtagarður er, skal stærð hans greind).

15. Hvað er lóðin virt sjer?
16. Er lóðin girt, og ef svo er, með hverju (trjágarði, stein- eða steinsteypuvegg o. s. frv.)?
17. Eru önnur mannvirki á lóðinni en húsið og giðingarnar? Ef svo er, hver eru þau?
18. Hvíla nokkrar kvaðir á lóðinni?
19. Hvíla nokkrar kvaðir á öðrum lóðum til hagsmuna fyrir húsið eða lóðina?
20. Er nokkuð fleira, er hlutaðeigandi vill taka fram og ætla má að skifti máli um verðhæð eignarinnar?

7
26. jan.

II. Obygdar lóðir og lendar.

Lóðin (nr. við götu eða önnur næg skilgreining) í
hreppi.
kaupstað.

1. Hversu stór er lóðin eða lenda?
2. Hverskonar er hún (eign, erfðafesta, grunnleigulóð o. s. frv.)?
3. Hefir lóðin verið virt? Og ef svo er, í hverju skyni (til veðsetningar, arfs o. s. frv.)? Hvenær? Hvert var virðingarverð?
4. Er lóðin þur, rök, sljett, þýfð, grýtt?
5. Til hvers er lóðin eða lenda notuð? Til hvers er hún nothæf?
6. Hvað gefur hún árlega af sjer (í leigu, af heyi, af matjurtum o. s. frv.)?
7. Er lóðin eða lenda girt, og ef svo er, með hverju (með trjágarði, stein- eða steinsteypuþegi o. s. frv.)?
8. Liggja nokkrar kvaðir á lóðinni? Hverjar?
9. Liggja nokkrar kvaðir á öðrum fasteignum lóðinni eða lendunni til verðhækkunar? Hverjar?
10. Er nokkuð fleira, er hlutaðeigandi vill taka fram og ætla má að skifti máli um verðhæð eignarinnar?

(Staða- og dagsetning)

(Undirskrift)

Spurningar

um ýms atriði, sem komið geta til greina við fasteignamatið 1916—1918 og ætlast er til að eigendur jarða eða umráðendur, eða leiguliðar fyrir þeirra hönd, svari, áður en matið fer fram.

1. *Jörðin sjálf, lýsing hennar:*

- a. Hvernig er túnið? Í góðri rækt? Grasgefið? Snögglent? Hve mikill hluti þess er sljettur? Töðufall af því að meðaltali síðustu árin? Hve stórt er það?
- b. Matjurtagarðar — eru þeir í góðri rækt? Hvað hafa þeir gefið af sjer síðustu árin að meðaltali? Hversu stórir eru þeir?
- c. Hvernig eru engjarnar? Grasgefnar? Snögglendir? Sljettar? Vjeltækar? Greiðfærar? Þýfðar? Þurlendar? Votlendar? Samfeldar eða á dreif innan um bithaga? Er vatni veitt á? Er langt á þær eða skamt? Hvernig er engjavegurinn? Hve mikið hefir fengist af þeim að meðaltali síðustu árin? Hvernig er heyið (gott, ljett, holt, óholt o. s. frv.)?
- d. Er nátthagi til? Hvað gefur hann af sjer af heyi?
- e. Hvernig er beitlandið (til vetrarbeitar og sumarbeitar, til kúabeitar, hestabeitar og fjárbeitar)? Viðlent? Þröngt? Skjól-gott? Áveðurs og næðingasamt? Snjóljett? Snjóþungt? Kjarn-gott? Ljett? Er langt á það? Er smalamenska hæg eða erfið? Er fjörubeit á jörðinni? Hvernig er hún?
- f. Er tún girt eða engjar eða jörðin öll? Hve langar eru girðingarnar, úr hverju efni og í hverju standi eru þær nú?

- g. Á jörðin rjett til upprekstrar í af-rjett, sem er sveitareign? Fylgir jörðinni sjerstakt upprekstrarland? Og ef í það eru teknar skepnur af öðrum, hve mikið hefir það gefið af sjer að meðaltali síðustu árin?
- h. Hve mikill búpeningur hefir framfleyzt á jörðinni síðustu árin og með hverjum mannafla?
- i. Hve mikið hey þarf hver skepnu-tegund í meðal vetri (kúr, ær, sauður, lamb, búkunarhross, stóðhross, tryppi)?
- k. Hve miklum búpeningi má framfleyta á jörðinni í meðalári, eins og hún er nú, og með hverjum mannafla?
- l. Er mótak á jörðinni eða skógur eða hris til eldiviðar eða sólu? Hvað hefir fengist fyrir seldan við að meðaltali síðustu árin?
- m. Er torfrista góð í landi jarðarinnar eða gott byggingarefni og nærtækt?
- n. Eru á jörðinni hverir eða laugar, námur eða fossar?
- o. Hefir jörðin nokkur blunnindi í sínu eigin landi, svo sem reka, dúntekju, eggver, fuglaveiði, laxveiði, silungsveiði, selveiði? Og hver hefir meðal ársarður af þeim verið síðustu árin?
- p. Er útræði frá jörðinni og hvernig (hægt, erfitt, aflasælt, reytingslegt)? o. s. frv.
- q. Hefir jörðin nokkrar tekjur af uppsátri, beitutöku, landshlut af sildveiði o. s. frv. Og hver ársarður hefir verið af þeim síðustu árin?
- r. Liggur jörðin vel við samgöngum og hvernig er vegur að bænum? Er akfært alla leið heim frá næsta verslunarstað?

7

26. jan.

- s. Er jörðin vel löguð til jarðabóta framvegis, svo sem áveitu og útgræðslu túns?
- t. Er ágangur á jörðina af afrjettarfje, frá öðrum bæjum eða af umferð ferðamanna?
- u. Er jörðu, húsum og mannvirkjum nokkur sjerstök hætta búin af náttúrunnar völdum, svo sem af sandfoki, uppblástri, landbroti af vötnum, skriðum og snjóflóðum?
- v. Er hættusamt fyrir skepnur, t. d. af gjám, djújum og graflækjum? Er flæðihætt? Er sjerstaklega hætt við að fje fenni? Er dýrbítur?
- x. Liggja nokkrir búfjársjúkdómar í landi, svo sem bráðapest eða miltisbruni?
- y. Er nokkuð fleira, sem nefna mætti, til þæginda eða óþæginda við jörðina? T. d. hvernig er vatnsbólíð? Er skamt í það eða langt? Er aðfenni? Er mýbit?
2. *Fylgja jörðinni nokkur tíðk í aðrar jarðir, svo sem slægjur? (hvað gefa þær af sjer marga hesta í meðalári?), beit, upprekstur, selför, torfrista eða reiðingsrista, mótak, skógarítak, reki, veiðirjettur? Og hve mikil hafa notin af þessu verið síðustu árin?*
3. *Eiga aðrir tíðk í land jarðarinnar? Og þá hverjir og hver?*
4. *Hver eru landamerki jarðarinnar? Er nokkur ágreiningur um þau? Landamerkjalýsing sje lögd fram og önnur eignargögn í frumriti eða staðfestu eftirriti.*
5. *Hvaða hús eru á jörðinni? Hve stór, hvernig gerð, úr hverju efni og í hverju standi?*
- a. Hús, sem jörðinni fylgja eða jarðeigandi á:
Bæjarhús?

Geymsluhús?

Fjós, yfir hve marga nautgripi?

Hesthús, hvernig og yfir hve mörg hross?

Haugshús og safnþró?

Hlöður, hve margar og hve mikið taka þær?

Súrheystóft, hve mikið tekur hún?

Önnur hús, t. d. smiðja, mylna, verbúð, sölubúð?

- b. Hús, sem leiguliði á eða húsfólk?
 - c. Önnur hús í landeign jarðarinnar, svo sem kirkja, skólahús, þinghús, fundahús, fóðurforðabúr, rjómaskáli, sæluhús?
 - d. Er vatns-, gas- eða rafmagnsleiðsla í hús á jörðinni eða á landi hennar?
5. *Hvaða mannvirki og umbætur hafa verið gerðar á jörðinni síðustu 10 árin? Leggja skal fram skilríki um það, að svo miklu leyti, sem hægt er, t. d. vottorð um jarðabætur eftir bók búnaðarfelags hreppsins eða framtalsbók hreppstjóra.*
 7. *Hve mörg innstæðukúgildi fylgja jörðu? (hve margar kýr og hve margar ær)? Fylgir henni nokkurt lausafje annað og þá hvað og hvers virði?*
 8. *Hver er leigumali á jörðinni? Hvenær var síðasti leigumáli settur?*
 9. *Hefir jörðin verið seld síðustu 10 árin og þá hvenær og fyrir hvaða verð? Var hún seld fyrir peninga eingöngu? Eða var verð hennar borgað að einhverju leyti með annari fasteign t. d. húsi í kaupstað? Hefir nokkuð verið tekið undan síðan hún var síðast seld, t. d. veiði, námurjettur, fossar, slægjublettur, eða lögð á nana einhver kvöð? Og þá hver?*
 10. *Hefir jörðin á 10 árunum síðustu verið virt til lántöku og veðsetningar og þá hvenær og til hvaða verðs? Verð*

7
26. jan.

jarðarinnar sjálfrar, húsa og annara mannvirkja sje tilgreint hvað fyrir sig, ef svo hefir verið gert við virðinguna. Staðfest ettirrit af virðingargerð skal lagt fram, ef því verður við komið. Hefir nokkuð verið tekið undan jörðinni síðan hún var virt seinast og þá hvað? eða lögð á hana einhver kvöð og þá hver?

- II. *Aðrar upplýsingar*, sem þörf er á, og áhrif geta haft á matið.

(Stað- og dagsetning).

(Undirskrift).

Skýrsla

Hreppstjóra um fasteignir í hreppi í sýslu
 bæjarfógeta kaupstað í kaupstað

samkvæmt lögum um fasteignamat 3. nóvbr. 1915, 3. gr.

Tala	Heiti fasteignar ¹⁾	Hvers konar fasteignin er (jörð, hús, lóð, grasvými, þurrabúð o. s. frv.)	Hvort fasteignin er eign einstakmanns, lands, sjóðs, kirkju o. s. frv.	Nafn eiganda eða umráðamanns og staða og staða	Nafn ábúanda, ef jörð er ²⁾	Dýrleiki jarðar skv. Jarðab. 1861 og mati skv. l. 6/1 '83, 19/6 '85 og 19/9 '92	Virðingarverð (í hverju skyni sem fasteign hefir verð metin)	Stærð tíns og matjurta- garða, ef slíkt fylgir fasteign	Matsverð skattanefndar á afgjaldi jarðar, sem er í sjálfs- ábúð	Athuga- sendir

¹⁾ Hús og lóðir skulu greind í framhaldandi númeraröð við götu, ef þau hafa verð þannig tölusett. Ennfremur skal greint, ef hús eða lóðir hafa annað sjerstakt nafn. Ef jörð hefir skift um heiti síðan 1861, skulu heitin bæði eða öll tilgreind.

²⁾ Ef eigendur eru fleiri en einn, skal tilgreint, hversu mikinn hluta eignarinnar hver á.

³⁾ Nú eru ábúendur fleiri, og skal tilgreint, á hversu miklum hluta jarðar hver býr.